

Nemecký jazyk a literatúra

Úvod

Vzdelávací štandard z nemeckého jazyka a literatúry je určený pre základné školy s vyučovaním nemeckého jazyka ako národnostného jazyka, ktoré si plánujú vyučovanie podľa Rámcového učebného plánu pre základné školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.

Pedagogický dokument pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Vzdelávací štandard z nemeckého jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

1. Charakteristika predmetu

Podstatou predmetu nemecký jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti v rámci vlastnej krajiny, ako aj v rámci Európy a sveta. Žiaci by mali cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru dospieť k chápaniu odlišnosti, k tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet nemecký jazyk a literatúra je procesuálne orientovaný predovšetkým na budovanie jazykovej, rečovej a komunikatívnej kompetencie žiakov, na schopnosť primerane a na dobrej jazykovej úrovni reagovať na najrozmanitejšie jazykové situácie. Kvalitné zvládnutie kognitívnych a komunikačných kompetencií sa považuje za dôležité z aspektu ich uplatnenia v reálnom živote. Vo výučbe sa odporúča uplatňovať metódy založené na komunikačnom, zážitkovo-skúsenostnom princípe a činnostne zameranom prístupe, teda zamerať sa na jazykový prejav žiaka, jeho schopnosť argumentovať, pracovať

s informáciami, viesť žiakov k pochopeniu odlišností a špecifik v spôsobe života a kultúrnych tradícií ľudí doma – v nemecky hovoriacom prostredí (napríklad v Medzeve, Chmeľnici, Kežmarku, Nitrianskom Pravne, Bratislave), ako aj v nemecky hovoriacich krajinách.

V zameraní na komunikáciu žiaci nadobúdajú kompetencie potrebné k osvojeniu si spisovnej podoby nemeckého jazyka a tie uplatňujú v interpretácii komunikačnej situácie, v schopnosti porozumieť a v aktívnej účasti v komunikatívnom procese. K tomu potrebné učivo vytvára základný gramatický systém u žiakov. V rámci písania si žiaci osvojujú techniku písania a vytvárajú základy písomného prejavu, v rámci komunikácie sa učia vnímať a chápať jazykové informácie, poznávajú a osvojujú si základy techniky aktívneho počúvania a rozvíjajú jazykovú kultúru. Oblasť literatúry je zameraná na techniku čítania (hlasné a tiché čítanie), na základy čítania s porozumením a na prezentáciu čítaného textu. Výučba čítania sa zakladá na reči a začína sa rozvíjaním auditívneho vnímania. Prostredníctvom čítania sa žiaci oboznamujú so všeobecnými pojmami, základnými literárnymi druhmi a žánrami, učia sa vnímať ich špecifické znaky, chápať autorove umelecké zámery a formulovať vlastné názory na dielo.

Výkonová časť štandardu obsahuje všeobecné a špecifické ciele daného tematického celku, ktoré majú byť žiakmi splnené v dvoch časových úsekoch: do konca druhého ročníka a do konca štvrtého ročníka.

Obsahová časť štandardu zdôrazňuje pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu.

2. Ciele predmetu

Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup – na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Ciele vyučovacieho predmetu nemecký jazyk a literatúra sú zamerané tak, aby žiakom umožnili:

1. Osvojiť si jazykové, rečové vedomosti, zručnosti, návyky:
 - rozvíjať jazykovú kultúru,
 - osvojiť si techniku hlasného a tichého čítania a čítania s porozumením,
 - osvojiť si techniku písania a zručnosti písomného prejavu,
 - poznať gramatické javy a uplatňovať ich v jazykovom prejave.

2. Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu ústne a písomne:
 - vyjadrovať svoje myšlienky, pocity, názory ústnou a písomnou formou,
 - formulovať otázky a dokázať na ne adekvátne odpovedať,
 - obohacovať slovnú zásobu.
3. Kriticky myslieť, zaujať stanovisko:
 - vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu,
 - reprodukovat' každodenný, vecný text,
 - spracovať vhodné, veku primerané literárne texty z rôznych aspektov,
 - vytvoriť ústny a písomný text.

3. Obsahový a výkonový štandard

Čítanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - prečítať písmená nemeckej abecedy, - identifikovať hlásky, - spájať hlásky do slabík, - hovoriť slovo po slabikách, - vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia, - porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy, - pri čítaní rozlišovať pojmy: slovo, veta, riadok, nadpis, text, - rozprávať podľa obrázka. 	písmeno hláska slovo veta komunikácia

Počúvanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať vo vypočutom texte známe slová, - porozumieť v texte kľúčové slová, - porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov, - počúvať a porozumieť krátkym, jednoduchým inštrukciám učiteľa. 	slovo slovné spojenia kľúčové slovo veta text

Rozprávanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať písmená v abecednom poradí, - správne vyslovovať hlásky v slovách, známe slová, - vyhláskovať svoje meno, adresu, - porozumieť jednoduchým otázkam a odpovedať na ne, - predstaviť seba a iných, - porozprávať o svojej rodine, - nadviazať kontakt (Hallo, ich bin..., wer bist du?...), - reagovať pri stretnutí (Hallo, wie geht es?...), - vyjadriť radosť, nadšenie, vdáčnosť z niečoho (Freude, Begeisterung, Dankbarkeit ausdrücken), - vyjadriť smútok (Traurigkeit ausdrücken). 	<p>abeceda</p> <p>opytovacia veta (napríklad Was machst du gern? Hörst du gern Musik?)</p> <p>oznamovacia veta (napríklad Ich höre gern Musik. Das ist Alexander. Ich bin Zuzana.)</p> <p>predstavenie (ich, meine Familie)</p> <p>pocity (napríklad Ich bin froh/müde/traurig. Danke sehr. Das ist aber schön.)</p>

Písanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - správne napísať všetky písmená abecedy, - správne odpísať slová, - správne odpísať slovné spojenia, - správne odpísať krátke vety. 	<p>nemecká abeceda</p> <p>písmeno</p> <p>slovo</p> <p>slovné spojenie</p> <p>veta</p>

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť melódiu oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, zvolacej a želacej vety, - identifikovať hlásky, - identifikovať známe slová v texte, - rozoznávať diakritické znamienka v grafickom prejave, - tvoriť krátke vety, - tvoriť zápor, 	<p>určitý a neurčitý člen (der, die, das, ein, eine, ein)</p> <p>osobné zámená (ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie, Sie)</p> <p>oznamovacia veta</p> <p>opytovacia veta</p> <p>rozkazovacia veta</p> <p>číslovky 1 -10</p>

	zápor (napríklad: Ich singe nicht gern.)
<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať písmená v abecednom poradí, - zoradovať slová v abecednom poradí na základe prvého písmena, - napísať pranie (narodeninám, k sviatkom), - napísať krátky list, email priateľovi o sebe/o priateľovi/priateľke/rodine. 	nemecká abeceda slovo veta text – blahoželanie (napríklad: zum Geburtstag, Weihnachtsgruß), opis osoby (napríklad: wie heißt er/sie, wo wohnt er/sie, seine/ihre Hobbys)

Literárna zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - predniesť krátku báseň od súčasných nemeckých, rakúskych alebo zahraničných autorov, - prečítať obrázkové knižky s krátkymi textami. 	báseň (napríklad Lieder und Reime durch das ganze Jahr, Der Nachtschelm und das Siebenschwein, Unterm Bett liegt ein Skelett) obrázkové knižky (napríklad Maxi Pixi Wimmelspaß Bauernhof, Zehn müde Bärenkinder)

Čítanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia v texte, - prečítať, porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy, - prečítať a zapamätať jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine a jednoduchým orientačným pokynom, - prečítať krátky jednoduchý text na známu tému (napríklad text na plagáte, obrázková knižka s krátkymi textami) a porozumieť hlavnej myšlienke v texte. 	slovo slovné spojenie text obrázkový príbeh komiks komunikácia

Počúvanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - počúvať a porozumieť krátkym, jednoduchým inštrukciám učiteľa, 	text rozkazovací spôsob slovíes v jednotnom

<ul style="list-style-type: none"> - identifikovať vo vypočutom texte kľúčové slová, najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov, - porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov. 	<p>a množnom čísle (napríklad: inštrukcie učiteľa: Lies laut! Schreib ab! Schlag das Buch auf! Lest laut! Schreibt ab! Schlagt das Buch auf!)</p>
--	---

Rozprávanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - vytvoriť jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, - odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napríklad o sebe, svojej rodine, o kamarátoch, - vyjadriť želanie, - jednoducho opísať seba, svoju rodinu, kamarátov, - rozprávať príbeh podľa obrázka (Bilderbuchkino). 	<p>opytovacia veta opytovacia veta oznamovacia veta zápor sloviess, podstatných mien (ich spiele nicht, kein Buch) akuzatív podstatných mien predložka mit</p>

Písanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - správne napísať všetky písmená abecedy, - správne odpísať slová, - správne odpísať slovné spojenia, - správne odpísať krátke vety. 	<p>písmeno slovo slovné spojenie veta</p>

Jazyková a slohová zložka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - správne vyslovovať hlásky v slovách, známe slová, - rozlíšiť melódiu oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, zvolacej a želacej vety, - identifikovať hlásky, - identifikovať známe slová v texte, 	<p>určitý a neurčitý člen podstatných mien zápor kein nominatív a akuzatív podstatných mien časovanie pravidelných sloviess v prítomnom čase (napríklad: schreiben,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozoznávať diakritické znamienka v grafickom prejave, - ovládať výslovnosť naučenej slovnej zásoby, - tvoriť jednoduché oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety, - napísať krátky list/email o sebe podľa predlohy. 	<p>machen, malen, suchen, finden...)</p> <p>časovanie niektorých nepravidelných slovies v prítomnom čase (napríklad: lesen, essen, nehmen, sehen, fahren, ...)</p> <p>pomocné slovesá sein, haben v prítomnom čase a v präterite (sein – ich bin, du bist, er, sie es ist, wir sind, ihr seid, sie, Sie sind haben – ich habe, du hast, er, sie es hat, wir haben, ihr habt, sie, Sie haben)</p> <p>pomocné slovesá sein, haben v präterite (napríklad: ich war, ich hatte)</p> <p>požitie niektorých slovies s akuzatívom (napríklad: haben + akuzatív, brauchen + akuzatív, sehen + akuzatív)</p> <p>modálne sloveso können (napríklad: Ich kann gut schwimmen.)</p> <p>privlastňovacie zámená v nominative napríklad: Das ist mein Buch/meine Mutter.)</p> <p>opytovacie zámeno wo (Wo ist dein Bruder/deine Schwester?), wann (Wann hast du Zeit?)</p> <p>oznamovacia veta (napríklad: Ich spiele gern Klavier.)</p> <p>opytovacia veta (napríklad: Wo wohnt dein Freund? Spielst du gern Tennis?)</p> <p>rozkazovacia veta (napríklad: Mach Ordnung! Macht Ordnung! Lies laut! Lest laut! Sei still! Seid still!)</p> <p>číslovky 10-30</p> <p>spojky und, oder</p> <p>predložky času um (um 10.00 Uhr), im (im Winter), am (am Montag) in (in einer Stunde/ in 10 Minuten),</p> <p>predložky miesta auf, in, an, über, unter (napríklad: Wo ist/liegt das Buch? auf dem Tisch, im Schrank, unter dem Bett. Wo hängt das Bild? an der Wand, über dem Bett.)</p>
--	--

Literárna zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka vie/dokáže	
<ul style="list-style-type: none"> - predniesť krátku báseň/úryvok z prózy od súčasných nemeckých alebo zahraničných autorov (napríklad: Ernst Jandl, Cornelia Funke, Kirsten Boie, Jutta Bauer, Ingo Siegner, Jane Blatt, Nadia Bude), - porozumieť krátkym jednoduchým komiksom, - porozumieť krátkym jednoduchým príbehom, ktoré sú doplnené ilustráciami, - porozumieť krátkym odborným textom, ktoré sú prispôsobené danej jazykovej úrovne. 	<p>báseň (Gedicht) komiks (Kindercomics) príbeh (Kinderbücher napríklad: Der kleine Drache Kokonuss lernt die Uhr, Das 1000 Fehler Such-Spaßbuch, Mein Buch, mein Freund, ein Abenteuer, Und außerden sind Borsten schön) jednoduché a krátke odborné texty z oblasti svet okolo nás (napríklad knihy: Kinderweltraumatlas mit Pop-up-Planeten)</p>